

PREHĽAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie jún 2011
II. senát

Nálezy – priet'ahy v konaní

spisová značka	II. ÚS 35/2011
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	S'ťažovatelia sa návrhom podaným na okresnom súde domáhali proti odporcovi zaplataenia sumy 81.160,73 € z titulu bezdôvodného obohatenia a z titulu zmluvnej pokuty. Konanie začalo v roku 1999.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že predmetom konania bolo rozhodovanie o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia, teda po právnej stránke išlo o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do bežnej rozhodovacej agendy všeobecného súdництва. Potreba ustálenia skutkového stavu znaleckým dokazovaním a z toho vyplývajúci stupeň časovej náročnosti (na čo poukázala vo svojom stanovisku k s'ťažnosti aj predsedníčka okresného súdu) síce môže robiť občianskoprávnu vec skutkovo zložitejšou, avšak nemožno ňou ospravedlniť neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'ťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. S'ťažovatelia sa aktívne dožadovali pokračovania v konaní, podali s'ťažnosť na priet'ahy v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd spôsobil neúmerné predĺženie konania predovšetkým svojou nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou.</p> <p>Celkovo bol okresný súd v tejto veci nečinný 67 mesiacov, t. j. päť a pol roka nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovatelia ako navrhovatelia v preskúvananej veci počas súdneho konania nachádzali. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.</p> <p>Okrem uvedenej nečinnosti ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj neefektívnu činnosť spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe okresného súdu, ktorým bol žalovanému v konaní ustanovený opatrovník z dôvodu jeho neznámeho pobytu bez splnenia zákonných predpokladov pre takýto postup.</p>

	Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom vo veci konajúceho okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ústavný súd preto uznal za dôvodné priznať sťažovateľom aj finančné zadosťučinenie, ktoré považuje za primerané v nimi požadovanej výške, t. j. pre oboch sťažovateľov v celkovej sume 5 000 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 60/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	4. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa podaním domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov proti odporcovi. Konanie začalo v roku 1999.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ išlo o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že v konaní vedenom na okresnom súde ide o návrh na vyporiadanie BSM. Návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatoval, že vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. Z hľadiska skutkovej zložitosti môže potreba výsluchu svedkov a znaleckého dokazovania predstavovať určitý stupeň faktickej zložitosti, avšak v tomto konkrétnom prípade táto nebola hlavnou príčinou doterajšej celkovej dĺžky trvania konania.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatoval, že dosiaľ bolo 5 pojednávaní odročených aj z dôvodov na strane sťažovateľky, resp. jej právnej zástupkyne (praceneschopnosť právnej zástupkyne dvakrát, kolízia termínov pojednávaní dvakrát a jedenkrát sa na pojednávanie nedostavila sťažovateľka – jej pobyt v tom čase nebol známy). Uvedené skutočnosti nepochybne prispeli k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania. Na túto skutočnosť musel ústavný súd pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia prihliadnuť.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu. Celkovo bol okresný súd vo veci nečinný 50 mesiacov, t. j. 4 roky a 2 mesiace. Za túto dobu teda nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzala. Činnosť okresného súdu v danom konaní považoval ústavný súd za nesústredenú a málo efektívnu (napr. neprimeraná doba na zaslanie odvolania sťažovateľky odporcovi na vyjadrenie, nepresná špecifikácia predmetu znaleckého dokazovania zo strany súdu, žiadosť o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku zo strany sudkyne). Dobu, počas ktorej sa spis nachádzal na krajskom súde z dôvodu odvolania sťažovateľky však nemohol ústavný súd pripočítať na ťarchu okresného súdu.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti bolo zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl.</p>

	6 ods. 1 dohovoru a priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 3500 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 535/2010
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	6. apríla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Konanie v predmetnej veci sa začalo na návrh okresného úradu, odboru sociálnych vecí o určenie otcovstva a o úhradu osobných potrieb maloletého v zastúpení aj jeho matkou – sťažovateľkou, ktorá v konaní vystupovala ako navrhovateľka v 2. rade. Za otca dieťaťa bol sťažovateľkou označený odporca.</p> <p>Konanie začalo v roku 2001.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd predovšetkým zohľadnil, že predmetom napadnutého konania na okresnom súde bola vec týkajúca sa osobného statusu maloletého, ktorá má mimoriadny význam aj z hľadiska zabezpečenia jeho základných životných potrieb a sociálneho štandardu, a rozhodnutie o nej bude mať priamy vplyv a dopad na kvalitu života nielen maloletého, ale nepochybne aj sťažovateľky, t. j. výsledok konania má priamy dopad na osobu sťažovateľky, preto povaha tohto konania si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie.</p> <p>1. Pokiaľ išlo o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že v konaní vedenom na okresnom súde išlo o návrh na určenie otcovstva a na úhradu osobných potrieb maloletého. Návrhy tohto typu nie sú v rámci rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nijak výnimočné, preto túto vec po právnej stránke nemožno považovať za právne zložitú. V súvislosti s posúdením skutkovej zložitosti ústavný súd uznal, že konania tohto druhu sú fakticky zložitejšie, pretože existuje vysoký predpoklad potreby znaleckého dokazovania. V danom prípade však konanie do tohto štádia ešte nedošlo, pretože jeho celý doterajší priebeh bol poznačený neúspešnou snahou okresného súdu o zabezpečenie prítomnosti odporcu na pojednávaniach. Napriek vykonaniu početných úkonov smerujúcich k zisteniu pobytu odporcu a jeho zabezpečeniu na pojednávaní sa ústavný súd priklonil k názoru krajského súdu, podľa ktorého okresný súd dostatočne dôrazne nevyužil poznatky o odporcovom pobyte, resp. o jeho zamestnaní v relevantnom čase napriek tomu, že ich mal k dispozícii. Rovnako súčinnosť orgánov polície nemožno považovať dostatočnú. Preto, aj keď sa vec javila skutkovo zložitou, táto nemohla ospravedlniť doterajšiu celkovú dĺžku trvania konania.</p> <p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní vyplynulo, že sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na piatich zo 14 doteraz vykonaných pojednávanií. Svoju neprítomnosť odôvodňovala práceneschopnosťou (seba alebo maloletého), o čom predložila doklad, alebo zlou finančnou situáciou, ktorá jej nedovoľovala dostaviť sa na okresný súd, a v týchto prípadoch žiadala o svoje vypočutie príslušným súdom v mieste jej bydliska. Za určitých okolností takéto správanie sťažovateľky bolo možné považovať za také, ktoré</p>

	<p>rozhodne neprispelo k rýchlemu prerokovaniu a rozhodnutiu veci. Avšak s prihliadnutím na osobitosti tejto konkrétnej veci ústavný súd konštatoval, že neprítomnosť sťažovateľky na pojednávaniach nebola tou rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá by mala za následok doterajšiu celkovú dĺžku trvania napadnutého konania.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska namietaných zbytočných prietahov spôsobených okresným súdom, ale aj z hľadiska priebehu súdneho konania. Konanie začalo vo februári 2001 a do momentu rozhodovania ústavného súdu trvalo 10 rokov a nebolo ešte právoplatne skončené. Už len samotná dĺžka trvania konania signalizovala, že v konaní nedochádzalo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.</p> <p>Celkovo bol okresný súd absolútne nečinný po dobu 31 mesiacov, t. j. 2 roky a 7 mesiacov. V podstate takmer celá procesná aktivita okresného súdu bola do súčasnosti zameraná na zabezpečenie prítomnosti odporcu na pojednávaní, a to zisťovaním jeho pobytu, resp. zamestnania a pod. Ústavný súd uznal, že v danej veci bola prítomnosť odporcu a jeho výsluch v rámci dokazovania žiaduci, avšak na dosiahnutie jeho zabezpečenia, ako to už bolo uvedené (pozri vyhodnotenie skutkovej zložitosti), okresný súd nepristúpil v tak významovo dôležitej veci dôrazne s využitím všetkých dostupných právnych prostriedkov.</p> <p>Ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní, v ktorom bol okresný súd vzhľadom na jeho predmet povinný postupovať s osobitnou starostlivosťou, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala : Mgr. Martina Buchová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.